KHARAZMI UNIVERSITY

Research in Sport Management and Motor Behavior

Print ISSN: 2252-0716 - Online ISSN: 2716-9855

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]

[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

Identifying and Analyzing Factors and Obstacles Affecting Sustainable Employment Iranian Sports Science Graduates

Ali Khaledifard[1] Seyedeh Nahid Shetab Boushehri[2] Amin Khatibi[3*] Sedighe Heydari nejad[4]

1.PhD Student in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.
2.Associate Professor, Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.
3.Assistant Professor, Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.
4.Professor, Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

corresponding author: Amin Khatibi, khatibi83@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type
Research Article

Article history
Received: 13-6-2023
Revised: 16-2-2024
Accepted: 16-2-2024

KEYWORDS:
Graduates,Sports Industry,Sports Sciences,Sustainable Employment

How to Cite:
Ali Khaledifard, Seyedeh Nahid Shetab Boushehri, Amin Khatibi, Sedighe Heydari nejad .**Identifying and Analyzing Factors and Obstacles Affecting Sustainable Employment Iranian Sports Science Graduates,** *Research in Sport Management & Motor Behavior*, 2024: 14(27): 19-46

ABSTRACT

This research has been conducted with the aim of identifying the effective factors and barriers to sustainable employment of sports science graduates in Iran and within the framework of a qualitative approach.The statistical population were experts who were aware of the research topic. Data collection was through in-depth and semi-structured interviews, which reached theoretical saturation after 16 interviews. To measure validity, transferability and verifiability, research findings were presented to the participants and their points of view were applied. The intra-subject agreement method was used for reliability, which was reported as 0.82. The findings related to effective factors indicated 68 main concepts and 5 subcategories(Employment skills, curriculum, needs assessment, sports industry development, motivation and support) and the findings related to effective barriers indicated 27 main concepts and 5 subcategories(policy and planning, economic and financial, legal, technological, cultural and social).Therefore, Paying attention to the quality of the employability skills of sports science students, including personal, technical and professional, general skills and coordination between higher education policies, employment, science, technology and economy are of great importance. What is necessary for this goal is to reform employment policies, develop the sports industry, target financial policies, and encourage employers to use sports science graduates more.

Published by *Kharazmi University, Tehran, Iran*. Copyright(c) The author(s) This is an open access article under the CC BY-NC license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی

دانشگاه خوارزمی

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]

[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

شناسایی و تحلیل عوامل و موانع مؤثر بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران

علی خالدی فرد[۱] سیده ناهید شتاب بوشهری[۲] امین خطیبی*[۳] صدیقه حیدری نژاد[٤]

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.
۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.
۳. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.
٤. استاد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

نویسنده مسئول: امین خطیبی khatibi83@yahoo.com

اطلاعات مقاله:

نوع مقاله: علمی-پژوهشی

دریافت: ۱۴۰۲/۳/۲۳

ویرایش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۷

پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۷

واژه های کلیدی:

اشتغال پایدار، دانش‌آموختگان، صنعت ورزش، علوم ورزشی

ارجاع:

علی خالدی فرد، سیده ناهید شتاب بوشهری، امین خطیبی، صدیقه حیدری نژاد. **شناسایی و تحلیل عوامل و موانع مؤثر بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران.** *پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۴۰۳: ۱٤(۲۷): ۱۹-٤٦

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل و موانع مؤثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران و در چارچوب رویکرد کیفی انجام شده است. جامعه آماری، خبرگان آگاه به موضوع تحقیق بودند. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته بود که بعد از ۱٦ مصاحبه به اشباع نظری رسید. برای سنجش اعتبار، انتقال و تأییدپذیری، یافته‌های پژوهش به مشارکت‌کنندگان ارائه و نقطه‌نظرهای آن‌ها اعمال شد. از روش توافق درون موضوعی برای قابلیت اعتماد استفاده گردید که ۰/۸۲ گزارش شد. یافته‌های مربوط به عوامل مؤثر، بیانگر ٦۸ مفهوم اصلی و ۵ مقوله فرعی (مهارت‌های اشتغال، برنامه درسی، نیاز سنجی، توسعه صنعت ورزش، انگیزشی و حمایتی) و یافته‌های مربوط به موانع مؤثر، بیانگر ۲۷ مفهوم اصلی و ۵ مقوله فرعی (ساختاری و نهادی، اقتصادی و مالی، قانونی و حقوقی، فناوری و تکنولوژیکی، فرهنگی و اجتماعی) بود؛ لذا، توجه به کیفیت مهارت‌های اشتغال‌پذیری دانشجویان این رشته از جمله مهارت‌های فردی، فنی و حرفه‌ای، عمومی و هماهنگی بین سیاست‌های آموزش عالی و سایر حوزه‌ها از جمله اشتغال، علم و فناوری و اقتصاد از اهمیت زیادی برخوردار بوده که هدف مذکور در گروی اصلاح سیاست‌های اشتغال، توسعه صنعت ورزش، هدفمند نمودن سیاست‌های مالی و تجاری حوزه ورزش به سمت توسعه فعالیت‌های تخصصی و همچنین تشویق کارفرمایان به استفاده بیشتر از دانش‌آموختگان علوم ورزشی است.

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]

[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

Extended Abstract

Employment and unemployment are among the important economic issues of countries and one of the main concerns of governments. Most of the countries in the world deal with employment issues and problems, but what has been paid less attention in relation to Iran's labor market is "sustainable employment". Stable employment is defined as the stability and continuity of job opportunities and support for people in order to stay and progress in a job. Although the issue of unemployment is annoying for all members of the society and hinders the country's economy, however, the unemployment of university graduates is more sensitive and important. The available statistics regarding the employment of graduates and the number of students in the country indicate the inappropriateness of the employment rate of university graduates. According to the announcement of Iran Statistics Center (2022), the unemployment rate of the country's 15-year-old and older population was 9.8% and more than 3.2 million people. It is reported that 9.4% of the total unemployed are graduates of higher education, equivalent to the number of more than 955 thousand people. one of the university fields that, despite having a lot of capacity in order to create employment for university graduates and attract specialists, there is a problem of unemployment and not having a clear perspective in the field of employment, is the field of physical education and sports sciences.Therefore, the present research seeks to answer this question; What factors influence the creation and development of sustainable employment for Iranian sports science graduates and what are the obstacles in this field?

Methods

The research method is done using grounded theory model and qualitative approach. The statistical population of the research is among the elites, experts and policy makers familiar with the issue of employment in sports, including academic staff members in the field of sports science, some of whom were senior sports managers in the country. Also, senior executive managers in the field of sports, such as the senior managers of the Ministry of Sports and Youth of Iran and the Tehran Municipal Sports Organization, and senior executive managers

in the field of employment, such as the Strategic Commission of the Islamic Council of Iran, were selected and qualitatively interviewed. In this research, the sampling method was purposive and theoretical. The method of data collection is the study of previous research and deep and open interviews, and after 16 interviews, the data reached theoretical saturation. The intra-subject agreement method was used to check the reliability, which was reported as 0.82.

Results

In the open coding stage, the text of the interviews were first analyzed line by line. Irrelevant and inappropriate concepts were removed, sentences and key concepts were extracted and similar concepts were merged. Then, in the axial coding stage, the similar concepts that were identified in the open coding stage were categorized and based on the proximity and similarity of the concepts, subclasses were formed; Finally, the formed subclasses formed the main classes based on the grounded theory model. In the current research, 68 main concepts were identified as factors affecting sustainable employment of Iranian sports science graduates, which were categorized into 5 sub-categories including employment skills, curriculum, needs assessment, development of the sports industry, motivation and support. On the other hand, 27 main concepts were identified as effective obstacles for the sustainable employment of Iranian sports science graduates, which were categorized into 5 sub-categories including structural and institutional, economic and financial, laws and regulations, technological, cultural and social.

Conclusion

The review and analysis of the interviews showed that there are five influential categories in the axis of effective factors for sustainable employment of Iranian sports science graduates. The first identified category is "employment skills"; which includes three concepts "individual skills", "technical and professional skills" and "general skills ". In this regard, today employment skills have become a very important issue in the national, regional and international labor market.Therefore, it is necessary for sports science students and graduates to be equipped with skills and competencies according to the needs of society and the job market in the field of sports.In addition, the second category identified in the

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

axis of factors affecting the sustainable employment of Iranian sports science graduates is "curriculum". In this regard, it should be stated that the curriculum is the heart of the educational system and it should be able to recognize the real needs of the society and be prepared and adjusted based on a proper consensus and considering all the stakeholders. However, there is no proportionality between the university curriculum and the needs of the labor market, so this factor causes that university graduates are not properly trained for future jobs and face difficulties in finding a suitable job. On the other hand, the category of "needs assessment" was also identified as the third effective factor for sustainable employment of Iranian sports science graduates,which includes things such as identifying appropriate employment platforms in the sports industry, curriculum based on the needs of society and the sports industry, analytical approach to the needs of the sports industry, the real needs of students, society and the sports industry, identifying the knowledge and skill gaps of sports science graduates, Drawing the general situation of employment and unemployment of sports science graduates and the development of good governance in the sports industry,which needs to be taken into consideration in all elements of higher education.The category of "development of the sports industry" is also the fourth category of the effective factors of sustainable employment Graduates of sports sciences of Iran were mentioned. ,Which indicates the important issue that the sports industry is becoming one of the most important drivers of investment among all industries. The fifth category named "Motivational and Supportive Factors" was introduced, the main focus of these programs is to increase commitment and job search motivation among students and graduates of sports sciences. In this regard, the results of the studies conducted in the countries of Canada, England, the United States and Northern Europe indicate acceptable results of motivational and support programs in the labor market. On the other hand, the results of the research on the axis of effective barriers to sustainable employment of Iranian sports science graduates show several components, the first of which is the "structural and institutional" component. which seems necessary in the field of sustainable employment of university graduates in order to create comprehensive support. Therefore, considering that one of the main

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

concerns of higher education graduates in the society is their employment. The current situation can be considered the most sensitive period in terms of policy making and planning and attention to the country's employment. In this field, the "economic and financial" component should not be ignored as the second category in the axis of effective obstacles to sustainable employment of Iranian sports science graduates. Because the interviews showed that the economic and financial conditions of the society and the country are important and influential in creating sustainable employment. The third component of the effective barriers raised in the field of sustainable employment of Iranian sports science graduates is the category of "laws and regulations". Therefore, it should be kept in mind that the policies governing the formulation and implementation of laws and regulations are considered to be the main components that shape the business institutional environment in any country. Meanwhile, capacity building for the development of employability of sports science graduates requires the creation of suitable legal and legal grounds for the expansion of production and service activities in the field of sports industry. On the other hand, the category of "technology" is also of special importance as the fourth category in the axis of effective obstacles to sustainable employment of sports science graduates in Iran. The rapid changes and developments of science and technology in the world on the one hand and the transformation of sports into an industry on the other hand have made sports officials face new challenges, that Passing them requires the use of creative approaches and methods. The fifth category was identified as the "cultural and social" component in the axis of effective barriers to sustainable employment of Iranian sports science graduates. In this regard, sports, apart from technical and sports issues, is a cultural and social category whose growth and development in any country reflects the social, cultural and political behaviors of all spectrums of society towards people's approach to sports. On the other hand, regarding the "cultural and social" category, it should be stated that cultural and social barriers directly or indirectly affect the level of employment, that knowing these barriers and how they affect the level of employment has a great impact on employment planning. In the general summary of the current research, it can be stated that today, paying attention to the issue of sustainable employment for sports science

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

graduates is no longer just a sub-category for universities and higher education.Rather, it has become a fundamental issue for policymakers and planners in the field of sports and employment in the country.

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]

[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

مقدمه

اشتغال و بیکاری از جمله موضوعات مهم اقتصادی کشورها و یکی از دغدغه‌های اصلی دولت‌ها به‌حساب می‌آید (۱). بیکاری یکی از بزرگ‌ترین معضلاتی است که توازن و تعادل جامعه را برهم می‌ریزد و باعث ایجاد بحران‌های متعدد در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی، روانی و سیاسی می‌گردد (۲). در این میان، اکثر کشورهای دنیا با مسائل و مشکلات اشتغال درگیرند (۳)، اما آنچه که در رابطه با بازار کار ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته است، "اشتغال پایدار[1]" است. اشتغال پایدار، به‌معنی ثبات و استمرار فرصت‌های شغلی و حمایت از افراد به منظور ماندن و پیشرفت در یک شغل تعریف شده است (٤). در همین رابطه، در استرالیا، اشتغال پایدار به وضعیتی اطلاق می‌شود که فرد حداقل ۱۳ هفته به‌طور پیوسته به کاری اشتغال داشته باشد؛ در انگلستان ۱۲ ماه را مدنظر می‌گیرند و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران نیز این زمان را حداقل ۱۲ ماه در نظر گرفته است (۵). در این میان، اگرچه مساله بیکاری برای کلیه افراد جامعه آزار دهنده و برای اقتصاد کشور بازدارنده است با این‌حال، بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها از حساسیت و اهمیت بیشتری برخوردار است (٦). از طرفی با وجود تلاش‌های صورت گرفته، امروزه همچنان شاهد افزایش نرخ بیکاری قابل توجه در کشور به‌ویژه در بین جوانان و دانش‌آموختگان دانشگاهی هستیم، همچنین علاوه‌بر بیکاری مشهود، بیکاری پنهان مشتمل بر اشتغال ناقص ناشی از پایین بودن مدت انجام کار هفتگی کمتر از ٤٤ ساعت و یا پایین بودن بهره‌وری نیز وجود دارد (۲). لذا، باید در نظر داشت که اشتغال مؤثر نیروی انسانی متخصص یکی از اهداف توسعه هر کشور است و بدین منظور در برنامه‌ریزی‌های کلان می‌بایست جنبه‌های مختلف آن را لحاظ کرد. در همین راستا، تعاریف اولیه از اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی به‌عنوان نیروی انسانی متخصص، متمرکز بر نتایج اشتغال یعنی به‌دست آوردن شغل بعد از اتمام دانشگاه و حفظ آن است، با این حال تحقیقات اخیر، مفهوم اشتغال دانش‌آموختگان را به‌عنوان یک ویژگی فردی تعریف کرده است (۷). همچنین، مفهوم اشتغال دانش‌آموختگان به‌عنوان مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و مهارت‌های فردی یکی از محبوب‌ترین تعاریف در ادبیات اشتغال است و به شناسایی ترکیب صحیح مهارت‌ها, نگرش‌ها و ویژگی‌های فردی می‌پردازد که می‌تواند فرصت‌های شغلی دانش‌آموختگان را افزایش دهد (۸). از طرفی، اشتغال پایدار دانش‌آموختگان آموزش عالی به این معناست که؛ دانش‌آموختگان شغل مناسب خود را پیدا کنند و در شغل خود یادگیرنده، خلاق و نوآور بوده و دارای بهره‌وری لازم در فعالیت مربوطه باشند؛ لذا، تمام تعاریف مربوط به اشتغال، به توانایی فرد برای دست‌یابی و حفظ شغل در طول دوران کاری خود می‌رسد (۹). آمارهای موجود در خصوص اشتغال دانش‌آموختگان و تعداد دانشجویان کشور بیانگر نامناسب بودن نرخ اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی می‌باشد (۱۰). بنابر اعلام مرکز آمار ایران[2]، در تابستان سال ۱۴۰۱، نرخ بیکاری جمعیت پانزده ساله و بیشتر کشور، ۸/۹ درصد و به تعداد بیش از ۲/۳ میلیون نفر اعلام گردید که در این

1. Sustainable employment
2. https://www.amar.org.ir/Portals/0/News/1401/nirroyekar01-2.pdf

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

میان، سهم جمعیت بیکار پانزده ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران کشور، ۴۰/۹ درصد معادل تعداد بیش از ۹۵۵ هزار نفر گزارش شده است (مرکز آمار ایران، تابستان ۱۴۰۱). به‌طور کلی می‌توان گفت که، جذب دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها در بازار کار منوط به داشتن توانایی‌ها و ویژگی‌هایی است که بخشی از آن‌ها باید در طول دوران تحصیل در دانشگاه به‌دست آید. به‌نظر می‌رسد، گسترش آموزش عالی و عدم هماهنگی بین فرصت‌های شغلی موجود (۱۱) و همچنین، نبود تناسب بین فرآیندها و برنامه‌های درسی موجود در دانشگاه با مهارت‌ها و توانایی‌های مورد نیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل عدم موفقیت دانش‌آموختگان در کاریابی و ایجاد اشتغال است (۱۲). در این میان، یکی از رشته‌های دانشگاهی که با وجود داشتن ظرفیت فراوان به‌منظور ایجاد اشتغال برای دانش‌آموختگان دانشگاهی و جذب نیروهای متخصص، مشکل بیکاری و برخوردار نبودن از دورنمایی روشن در زمینه اشتغال در آن وجود دارد، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی است (۱۳). به‌عبارتی دیگر، بخش ورزش به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی است که از نرخ بیکاری دانش‌آموختگان آموزش عالی برخوردار است (۱۴). نبود بازار کار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی در نظام آموزش عالی از یک‌طرف و ضعف‌های علمی و تکنولوژیک در صنعت ورزش و سازمان‌های ورزشی در کشور از سوی دیگر، سبب شده است تا توسعه علمی و اقتصادی ورزش به‌طور اعم و اشتغال دانش‌آموختگان در صنعت ورزش به صورت اخص، مسأله‌ای مهم و راهبردی تلقی شود. از این‌رو، بازنگری در سیستم آموزش، هدایت و اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی و تحلیل محیط اشتغال در ورزش کشور ضرورت دارد (۱۵). تاکنون، آمار دقیق و رسمی از دانش‌آموختگان علوم ورزشی بیکار در کشور ارائه نشده است، اما براساس گزارش کارگروه اشتغال در ورزش پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، بیش از ۱۰۰ هزار دانش‌آموخته حوزه علوم ورزشی بیکار در کشور وجود دارد (۱۶)، که با توجه به آمار ارایه شده توسط مرکز آمار ایران در خصوص بیکاری جمعیت پانزده ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل کشور در تابستان ۱۴۰۱ (۹۵۵۳۹۸ نفر)، سهمی معادل ۱۰/۴ درصد از نرخ جمعیت بیکار پانزده ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی کشور می‌باشد، که این ارقام گویای آن است که وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران در صنعت ورزش کشور مناسب نیست و در آینده نیز چالش‌های بیشتری در راه است. این در حالی است که، یکی از حوزه‌های مهم در زمینه ایجاد اشتغال، ورزش و مشاغل ورزشی است که با توجه به پتانسیل بالای آن می‌تواند در جهت دست‌یابی به سیاست‌های اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری مثمرثمر باشد(۲). به‌طور مثال، افزایش تنوع محصولات و کالاهای ورزشی، رشد قابل‌توجه فناوری در ورزش، توجه روزافزون مردم به فعالیت بدنی و تمرین جسمانی به‌عنوان یک فعالیت سالم در اوقات فراغت، نقش ورزش در توسعه تندرستی، پیشگیری از بیماری‌ها و بهبود روند درمان آن‌ها، وجود فرصت‌ها و جاذبه‌های مختلف ایجاد کسب‌وکار و اشتغال در ورزش، توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران را در سطح بین‌الملل و ملی به خود معطوف نموده است (۱۷). طبق گزارش پایگاه خبری وزارت ورزش و جوانان ایران (۱۴۰۱)، در حال حاضر تعداد ۳۰ هزار باشگاه ورزشی فعال در کشور وجود دارد که برای ۱۵۰ هزار نفر اشتغال مستقیم و برای ۳۷۵ هزار نفر اشتغال

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

غیر مستقیم ایجاد کرده‌اند (۱۸). در همین راستا، طبق گزارش وب سایت یورواستات[1] (۲۰۱۹)، بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۷، تقریبا در همه کشورهای عضو اتحادیه اروپا اشتغال در ورزش با سرعت زیادی افزایش یافته به‌طوری‌که، نرخ اشتغال در حوزه ورزش از ۰/۷ به ۰/۸ درصد از کل اشتغال اتحادیه اروپا رسیده است. در گزارشی دیگر از وب سایت یورواستات[2] (۲۰۲۰)، شاغلان حوزه ورزش در ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا را بیش از ۱/۳ میلیون نفرتخمین می‌زند، این در حالی است که در ایران متاسفانه هیچ‌گونه اطلاعات جامعی در مورد تعداد شاغلان حوزه ورزش موجود نمی‌باشد (۲). از سوی دیگر، در جوامع بسیاری، از صنعت ورزش به عنوان یکی از راه‌کارهای توسعه اقتصادی یاد می‌شود؛ به‌عبارتی، صنعت ورزش در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته نقش مهمی در مسائل مالی و اقتصادی دارد (۱۹). علاوبر این، توسعه ورزش در همه عرصه‌ها سبب شده است تا صنعت ورزش به‌عنوان یکی از صنایع مهم در جهان شناخته شود (۲۰). به‌طور مثال، گردش مالی بازار جهانی تجهیزات و پوشاک ورزشی در سال ۲۰۲۰ به ارزش تقریبی ۳٤۰/٦ میلیارد دلار رسیده است و پیش‌بینی می شود تا سال ۲۰۳۱ به ارزش تقریبی ۹۳۰ میلیارد دلار برسد (۲۱). امروزه در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، ارزش افزوده صنعت ورزش، بخش چشم‌گیری از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد و نقش مهمی در ایجاد درآمد، اشتغال و کاهش بیکاری به‌همراه دارد (۲)، این در حالی است که، سهم صنعت ورزش در تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۱۳۹۵ به مقدار ۰/۵ درصد و در سال ۱۳۹٦ به مقدار ۰/٦ درصد گزارش شده است (۲۲). با وجود این و با توجه به نرخ بیکاری در کشور، قابل پیش‌بینی است که در این حوزه چالش‌هایی وجود دارد. اگرچه مسأله اشتغال از دیرباز مورد توجه پژوهشگران کشور قرار گرفته است؛ با این‌حال، پژوهش‌های اندکی در چارچوب ادبیات اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران انجام گرفته است. بنابراین، با توجه به وضعیت نامطلوب اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی، لزوم برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری صحیح در این بخش نمایان است و عدم برنامه‌ریزی مناسب در این زمینه، به معنی از دست رفتن پتانسیل این افراد، هزینه‌های آموزشی و سرمایه‌گذاری انجام شده برای تربیت نیروی انسانی ماهر در کشور و بلا استفاده ماندن آن‌ها در فعالیت‌های اقتصادی و وارد ساختن خسارت به اقتصاد ملی از یک سو و فراهم نبودن زمینه برای محول کردن نقش‌های اجتماعی به افراد فرهیخته جهت نیل به اهداف توسعه کشور، از دیگر سو و در عین حال امکان بروز اعتراض و عکس‌العمل در جامعه به سبب آگاهی بیش‌تر می‌باشد. لذا، مسئله اصلی در اینجا عدم شناسایی و تحلیل عوامل و موانع موثر برای ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران است که موجب سردرگمی در شناخت زمینه‌ها و راهبردهای کلان برای برنامه‌ریزی مناسب در این حوزه می‌شود. از آنجایی‌که، تربیت بدنی و ورزش به‌عنوان عرصه‌ای گسترده در جامعه، توانایی تاثیر مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی در کشور، به‌ویژه ایجاد فرصت‌های شغلی بسیاری را دارد، بنابراین ورود ورزش به

1. http://ec.europa.eu/eurostat/ statisticsexplained/ index.php/ Employment in_sport. 2019
2. http://ec.europa.eu/eurostat/ statisticsexplained/ index.php/ Employment in_sport. 2020

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

عرصه اشتغال و کارآفرینی، ایجاب می‌نماید تا نظام جامع، راهبردی و مدونی بر آن حاکم باشد. علاوه‌بر این، در برنامه ششم توسعه و در قانون پیشنهادی و جدید تشکیل وزارت ورزش و جوانان و همچنین در اغلب اسناد بالادستی بر لزوم توسعه اشتغال و کارآفرینی در عرصه ورزش تأکید شده است (۲). از این رو، در مرحله اول شناخت شرایط و زیر ساخت‌های لازم برای ورود ورزش به عرصه اشتغال‌زایی و کارآفرینی و سپس برنامه‌ریزی و هماهنگی با سایر بخش‌های جامعه برای فراهم آوردن این شرایط است. این امر نیازمند آن است تا کلیه چالش‌ها اعم از موانع، مشکلات و همچنین فرصت‌های موجود در حوزه اشتغال در ورزش با رویکردی جامع مورد بررسی قرار گیرد تا بتواند در کلیه ابعاد از جمله ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تغییر جهت دهد و همسو با شرایط محیطی، فعالیت‌های نوینی را آغاز نماید. لذا، پژوهش حاضر به‌دنبال پاسخ به سؤال ذیل است؛ چه عواملی بر ایجاد و توسعه اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران تأثیرگذار است و موانع موجود در این زمینه کدامند؟ بنابراین، تحقیق حاضر با هدف شناسایی و تحلیل این عوامل و موانع، جهت در اختیار قرار دادن مبنایی برای مدیران و سیاست‌گذاران کشور در زمینه چگونگی مداخله در بازار کار دانش‌آموختگان علوم ورزشی انجام گرفته است.

روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و به روش کیفی و از نوع نظریه زمینه‌ای[1] یا مبنایی است. جامعه آماری پژوهش به صورت هدفمند و منتخب از میان اعضای نخبگان، متخصصین و سیاست‌گذاران آشنا با موضوع اشتغال در ورزش که شامل اعضای هیئت‌علمی رشته علوم ورزشی که برخی از آن‌ها از مسئولان ارشد اجرایی ورزش کشور نیز بودند. همچنین، مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش مانند مدیران عالی در وزارت ورزش و جوانان و سازمان ورزش شهرداری تهران و مدیران ارشد اجرایی حوزه اشتغال مانند کمیسیون راهبردی مجلس شورای اسلامی کشور بودند (جدول ۲) که مورد مصاحبه کیفی قرار گرفتند. روش نمونه‌گیری در این تحقیق، روش نمونه‌گیری هدفمند است و تا مرحله اشباع نظری مفاهیم، یعنی تا حدی که بینش و بصیرتی جدید به‌زعم تشخیص و دسته‌بندی محقق حاصل نیاید، پیش رفت (مصاحبه با ۱۶ نفر). ابزار تحقیق مصاحبه‌های کیفی عمیق و نیمه‌سازمان‌یافته (باز و انعطاف‌پذیر) بود. در این روش تحقیق آزمایش و اعتبارسنجی هیچ فرضیه‌ای از پیش تعیین نمی‌شود و پژوهشگران کیفی، مسئولیت و نقش تفسیر داده‌ها مبتنی بر تکرارپذیری مقوله‌ای و بسامد بیشتر مقولات و تفسیر دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌ها را بر عهده می‌گیرند. روایی در پژوهش کیفی، بیشتر بر روی صحت داده‌ها (روایی درونی) تاکید دارد تا معنایی که در مطالعات کمی به‌کار می‌رود. اگر مصاحبه‌شوندگان (مشارکت‌کنندگان در پژوهش) یافته‌های پژوهش را مورد تأیید قرار دهند، می‌توان نسبت به روایی پژوهش بیشتر مطمئن گردید. در این پژوهش، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قرار دادن آن‌ها در مسیر پژوهش به‌طوری‌که بر نحوه پاسخ‌گویی آن‌ها تأثیر نگذارد،

1. Grounded Theory

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

به‌منظور افزایش روایی درونی اقدام شد. ضمناً پس از انجام هر مصاحبه، اطلاعات بدست آمده تا آن مرحله ارائه شد و در صورتی‌که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به آن‌ها داشت، مورد بحث قرار گرفت. این کار پس از انجام مصاحبه نیز انجام شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش فرض و جهت‌گیری انجام شود. همچنین، در پژوهش حاضر، جهت بررسی پایایی کدگذاری مصاحبه‌ها از روش پایایی درون موضوعی استفاده شد که بدین منظور از یک متخصص مدیریت ورزشی با سابقه انجام کار کیفی درخواست شد تا با عنوان همکار پژوهش شرکت کند، سپس محقق به کمک همکار، سه مصاحبه را در فاصله یک ماه کدگذاری کردند. نتایج نشان می‌دهد که تعداد کل کدها در این سه مصاحبه برابر با ۸۷ مورد و تعداد توافق برابر ۳۶ است. سپس، با استفاده از فرمول (تعداد کل توافقات ×۲ ÷ تعداد کل کدها ضربدر ۱۰۰)، درصد توافق درون موضوعی محاسبه گردید. باتوجه به اینکه، پایایی کل ۸۲ در صد محاسبه گردید و این میزان پایایی بیش از ۶۰ در صد است، لذا، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است (جدول ۱).

جدول ۱. نتایج پایایی بین دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافق	پایایی
۳	۳۵	۱۵	۰/۸۵
۵	۲۲	۹	۰/۸۱
۱۳	۳۰	۱۲	۰/۸۰
مجموع	۸۷	۳۶	۰/۸۲

یافته‌های تحقیق

در جدول ۲، ویژگی های جمعیت شناختی مصاحبه شوندگان ارائه شده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی مصاحبه شوندگان بر اساس ویژگی های جمعیت شناختی

متغیر	ویژگی جمعیت‌شناختی	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۲	٪۷۵
	زن	٤	٪۲۵
تحصیلات	دکتری	۱٦	٪۱۰۰
تخصص	اعضای هیئت‌علمی علوم ورزشی	۱۰	٪٦۲
	مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش کشور	۳	٪۱۹
	مدیران ارشد اجرایی حوزه اشتغال کشور	۳	٪۱۹

در مرحله کدگذاری باز ابتدا متن مصاحبه‌ها تحلیل محتوای عرفی شدند؛ یعنی متن مصاحبه‌ها به‌صورت خط‌به‌خط تجزیه‌وتحلیل شدند. مفاهیم نامربوط و نامناسب حذف، جملات و مفاهیم کلیدی استخراج و مفاهیم مشابه درهم ادغام گردید. سپس، در مرحله کدگذاری محوری مفاهیم مشابهی که در مرحله کدگذاری باز شناسایی شده بودند، دسته‌بندی شدند و بر اساس تقارب و مشابهت مفاهیم، زیر طبقات شکل گرفتند؛ درنهایت، زیر طبقات تشکیل شده بر اساس مدل نظریه بر پایه، طبقات اصلی را به وجود آوردند. در مجموع

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

تعداد ۹۵ مفهوم اصلی شناسایی شدند که در ۲ مقوله اصلی و ۱۰ مقوله فرعی در قالب جداول ۳ و ٤، دسته‌بندی شدند.

جدول ۳. نحوهٔ شکل‌گیری مفاهیم و مقولات به‌دست آمده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی (عوامل موثر)

مقولات اصلی	مقولات فرعی	مفاهیم اصلی
عوامل مؤثر	مهارت‌های اشتغال	**مهارت‌های فردی موردنیاز اشتغال مانند:** مهارت‌های ارتباطی، سواد اطلاعاتی، مهارت‌های زندگی، آسیب‌های اجتماعی، بهره‌گیری از زبان خارجی، اخلاق حرفه‌ای، کار گروهی، تعهد کاری، روابط‌عمومی بالا، تفکر انتقادی، توسعه فردی و بین‌فردی، مهارت رهبری، توانایی انجام کار در محیط کار، توانایی ارائه توانایی‌های خود **مهارت‌های فنی و حرفه‌ای موردنیاز اشتغال مانند:** توانایی انجام وظایف ساده و معمولی در ورزش، توانایی کارکردن با ابزار و لوازم ورزشی، توانایی انجام وظایف پیچیده عملی در ورزش، توانایی فنی و تکنیکی بالا، توانایی استفاده از فناوری نوین در ورزش **مهارت‌های عمومی موردنیاز اشتغال مانند:** توانایی کارآفرینی، مدیریت کسب‌وکار، مدیریت زمان، مدیریت اطلاعات، مدیریت دانش، مدیریت حرفه‌ای، خلاقیت و نوآوری در محیط کار، داشتن برنامه‌ریزی صحیح و هدفمند، توانایی خود انگیزشی، فناوری ارتباطات و اطلاعات، تفکر انتقادی، بازرسی و کنترل کیفیت، آشنایی با قوانین کار، مسئله‌یابی و حل مسئله در محیط کار، ایده‌پردازی و ارزیابی ایده‌ها، داشتن آگاهی تجاری، توانایی رزومه‌نویسی و مصاحبه
	برنامه درسی	عدم هماهنگی محتوای درسی با جامعه و صنعت ورزش بازنگری سرفصل‌های درسی گرایش‌های رشته علوم ورزشی توجه به برنامه درسی مهارتی و کارآمد در علوم ورزشی توجه به مهارت‌های اشتغال‌پذیری و اشتغال‌زایی در برنامه درسی حرکت از دانش نظری صرف به سمت دانش کاربردی آموزش برنامه‌های رایانه‌ای کاربردی در علوم ورزشی آموزش کارآفرینی و راه‌اندازی کسب‌وکار در صنعت ورزش ضعف برنامه درسی در توسعه نوآوری و ایده‌پردازی
	نیازسنجی	شناسایی مناسب بسترهای اشتغال در صنعت ورزش برنامه درسی بر اساس نیازهای جامعه و صنعت ورزش رویکرد تحلیلی به نیازهای صنعت ورزش نیازهای واقعی دانشجو، جامعه و صنعت ورزش شناسایی شکاف دانشی و مهارتی دانش‌آموختگان در صنعت ورزش ترسیم وضعیت کلی اشتغال و بیکاری دانش‌آموختگان علوم ورزشی توسعه حکمرانی خوب در صنعت ورزش
	توسعه صنعت ورزش	افزایش تنوع خدمات و کالاهای ورزشی رشد حوزه فناوری در صنعت ورزش ظرفیت‌های متنوع اشتغال‌زایی در صنعت ورزش تصویب نظام مالکیت فکری در صنعت ورزش

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

		اصلاح ساختار صنعت ورزش اصلاح نظام بودجه‌ریزی صنعت ورزش تأمین صندوق‌های غیردولتی ضمانت تجاری‌سازی صنعت ورزش و ایجاد مؤلفه‌های درآمدزایی ایجاد نظام توسعه صنعت ورزش لزوم برندسازی در صنعت ورزش
	انگیزشی و حمایتی	حمایت از دانشجویان کارآفرین و ایده‌پرداز در ورزش ایجاد نظام انگیزشی انجام پژوهش و حل چالش اشتغال در ورزش تخصیص بخشی از اعتبارات دانشکده‌های علوم ورزشی طبق اشتغال دانش‌آموختگان تدوین مشوق‌های لازم جهت سرمایه‌گذاری در صنعت ورزش معافیت کارفرمایان از حق بیمه برای جذب دانش‌آموختگان اعطای اعتبارات و تخفیف‌های مالیاتی به مراکز ورزشی حمایت از ایده‌های نوآورانه دانش‌آموختگان در اشتغال‌زایی

جدول ٤. نحوهٔ شکل‌گیری مفاهیم و مقولات به‌دست آمده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی (موانع موثر)

مقولات اصلی	مقولات فرعی	مفاهیم اصلی
موانع مؤثر	**ساختاری و نهادی**	فقدان متولی مشخص پیگیری امور اشتغال در ورزش عدم ارائه خط‌مشی کارآفرینی در سند چشم‌انداز ورزش تعدد نهادها و مراکز سیاست‌گذاری اشتغال در صنعت ورزش عدم ارائه برنامه جامع و عملیاتی اشتغال در صنعت ورزش وجود موانع ساختاری در سرمایه‌گذاری در ورزش عدم ثبات در سیاست‌گذاری‌های اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی
	اقتصادی و مالی	تحریم‌های بین‌المللی بر بخش‌های مختلف اقتصاد کشور تقاضای پایین اقتصاد و بازار کار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی دانش‌بری پایین فعالیت‌های اقتصادی و کارآفرینی در ایران پایین‌بودن سهولت انجام کسب‌وکار و کارآفرینی در اقتصاد ایران عدم شفافیت مالی و پرداخت‌های عادلانه در صنعت ورزش فقدان موسسه‌ای مالی؛ مانند بانک ورزش جهت حمایت مالی از اشتغال در صنعت ورزش
	قانونی و حقوقی	خلأ قانونی در مالکیت مادی و معنوی کسب‌وکار ورزشی وجود بوروکراسی اداری زمان‌بر جهت اخذ مجوز راه‌اندازی کسب‌وکار ورزشی وجود خلأ در آئین‌نامه‌های کارآفرینی و راه‌اندازی کسب‌وکار ورزشی عدم تطابق شاخص‌های اسناد بالادستی با واقعیت‌ها و سیاست‌های جاری اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی نبود تعامل و هماهنگی لازم بین وزارتخانه‌های علوم، کار و تعاون، ورزش و جوانان در خصوص اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی
	فناوری و تکنولوژیکی	عدم حمایت کافی از استارتاپ‌های ورزشی و توسعه اکوسیستم نوآوری در صنعت ورزش فقدان واحدهای فناور و شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت ورزش محدود بودن برگزاری نمایشگاه بین‌المللی ورزش و تجهیزات ورزشی به پایتخت فقدان جشنواره‌های نوآوری‌های صنعت تجهیزات ورزش و توان‌بخشی

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

		فقدان رویدادهای از ایده تا اجرا و استارت‌آپ ویکندهای ورزشی
	فرهنگی و اجتماعی	نقش کم‌رنگ رسانه‌ها در آگاهی‌رسانی و تبلیغات اشتغال در صنعت ورزش عدم استفاده کافی از فضای مطلوب جامعه جهت رشد و توسعه خدمات ورزشی فقدان نگرش مثبت جامعه به ارائه خدمات نوین ورزشی عدم آگاهی جامعه از فواید صنعت ورزش در اشتغال‌زایی فقدان منزلت اجتماعی شغل‌های ورزشی به‌عنوان ارزش در جامعه

بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده، در پژوهش حاضر تعداد ۶۸ مفهوم اصلی به‌عنوان عوامل موثر بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران شناسایی گردید که در قالب ۵ مقوله فرعی قرار داده شده است (جدول ۳). از طرفی، همان‌گونه که در جدول ٤، قابل مشاهده است تعداد ۲۷ مفهوم اصلی به‌عنوان موانع موثر بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران شناسایی گردید که در قالب ۵ مقوله فرعی دسته‌بندی شدند.

بحث و نتیجه‌گیری

مرور و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که در محور عوامل موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران، پنج مقوله تاثیرگذار وجود دارند. اولین مقوله شناسایی شده «مهارت‌های اشتغال» می‌باشد؛ که شامل سه مفهوم «مهارت‌های فردی مورد نیاز اشتغال»، «مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مورد نیاز اشتغال» و «مهارت‌های عمومی مورد نیاز اشتغال» است. در همین رابطه، امروزه مهارت‌های اشتغال به یک موضوع بسیار مهم در بازار کار ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی تبدیل شده‌اند. همچنین، امروزه شرایط بازار کار تغییر پیدا کرده و نیازها، علایق و سلائق جامعه و بازار کار متنوع شده است، لذا نیازمند این است که دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی به مهارت‌ها و شایستگی‌هایی مطابق با نیازهای روز جامعه و بازار کار حوزه ورزش مجهز شوند. به‌طور کلی، مهارت‌های اشتغال مهارت‌هایی هستند که کسب آن‌ها برای مشارکت مؤثر در بازار کار و اشکال نوظهور مشاغل اساسی تلقی می‌شود (۲۱). آنچه موردنظر است، مجموعه‌ای از قابلیت‌هایی است که برای هر دانش‌آموخته علوم ورزشی جهت به‌دست آوردن، حفظ و موفقیت در آن شغل ضروری است (۲۲). در همین راستا، جورج و همکاران (۲۰۲۱)، در پژوهش خود مهم‌ترین موانع اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی را عدم تجربه کار، عدم شایستگی حرفه‌ای و جست‌وجوی کار در خارج از کشور معرفی نمودند (۲۳). فاجریاتی (۲۰۲۰)، مهارت‌های اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان دانشگاهی در ارتباط با تقاضای کار در آینده را مهارت‌های ارتباطی، تیمی، حل مسئله و فن‌آوری اطلاعات معرفی کرد (٢٤). متکالفی و همکاران (۲۰۲۰)، مهارت های اشتغال پذیری دانش‌آموختگان دانشگاهی را متشکل از ویژگی های عمومی دانش‌آموختگان از جمله مهارت‌های مربوط به اشتغال و ویژگی‌های تحصیلات تکمیلی، ویژگی‌های شخصی مطلوب و دانش و فن‌آوری پایه در مورد رشته تحصیلی عنوان نمودند (۲۵). لیسا و همکاران (۲۰۱۹)، مهم‌ترین مهارت‌های اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان دانشگاهی را داشتن تجربه در زمینه رهبری و اقتدار و دانش میدانی معرفی نمودند (۲٦). از طرفی، گیل (۲۰۱۸)، مهم‌ترین مهارت‌های اشتغال‌پذیری

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

دانش‌آموختگان دانشگاهی در استرالیا را شبکه‌سازی، برنامه‌ریزی شغلی، مدیریت زمان و عادات کاری معرفی کرد (۲۷). به‌طور کلی، از بررسی اجمالی ادبیات قابلیت‌ها، شایستگی‌ها یا مهارت‌های اشتغال، می‌توان به این جمع‌بندی رسید که مهارت‌های اشتغال، مهارت‌های موردنیاز بازار کار می‌باشند که قابل آموزش و تقویت هستند (۲۸). در این راستا، نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد دلایل عمده‌ای چون «نداشتن مهارت‌های مورد نیاز بازار کار» از دلایل اصلی نرخ فزاینده بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی به شمار می‌آید (۹). از سوی دیگر، جان آلیو و ایگبابوآ، (۲۰۲۱)، بیان نمودند که به غیر از مدارک تحصیلی خوب و دانش نظری، کارفرمایان دائماً به دنبال فارغ‌التحصیلانی هستند که دارای مجموعه‌ای از مهارت‌های عمومی[1] یا مهارت‌های غیردانشگاهی می‌باشند (۲۹). همچنین، جهانی شدن، دیجیتالی شدن و تغییر دائمی اطلاعات منجر به تغییرات بزرگی در دنیای کار شده است و بازآموزی مهارت‌های اساسی مورد نیاز جهت دسترسی به موقعیت شغلی در سال‌های آتی ضروری است (۳۰). از سوی دیگر، سورتا و همکاران (۲۰۱۷)، عنوان کردند که در قرن بیست و یکم، مهارت‌های مربوط به شغل برای دانش‌آموختگان جهت پاسخ‌گویی به نیازهای بازار کار دیگر کافی نیست و انتظار می‌رود که دانش‌آموختگان دارای مجموعه‌ای از مهارت‌ها و شایستگی‌های اضافی باشند که به آن‌ها مهارت‌های اشتغال‌زایی گفته می شود (۳۱). علاوه‌بر این، دومین مقوله شناسایی شده در محور عوامل موثر بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران، «برنامه درسی» است. در این راستا، باید عنوان کرد که برنامه درسی قلب نظام آموزشی است و باید بتواند نیازهای واقعی جامعه را بشناسد و براساس یک اجماع مناسب و درنظر گرفتن تمام ذی‌نفعان تهیه و تنظیم شود (۳۲)، اما با این وجود بین برنامه درسی دانشگاهی و نیازهای بازار کار تناسبی وجود ندارد، لذا این عامل باعث می‌شود که دانش‌آموختگان دانشگاهی برای مشاغل آتی به‌طور مناسب تربیت نشده و در پیدا کردن شغل مناسب با مشکل مواجه شوند (۳۳). در همین رابطه، زانگ لی و یو (۲۰۱۷)، در تحقیق خود دریافتند که توسعه استعدادهای ورزشی در دانشگاه مستلزم اصلاح آموزش تحصیلی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی با تمرکز بر نوآوری و کارآفرینی است (۳٤). از طرفی، نتایج تحقیق محسنی و باقری (۱۳۹۹)، نشان داد که، غیرکاربردی بودن برخی سرفصل‌های رشته‌ها؛ وجود سرفصل‌های مشابه و تکرارشونده غیرضروری و عدم توجه به آموزش‌های کاربردی، از موانع اصلی و توجه به آموزش‌های کاربردی و توجه بیش‌تر به واحدهای عملی دروس از راه‌کارهای ارتقای توان اشتغال‌پذیری دانشجویان و دانش‌آموختگان می‌باشد (۲۲). در همین راستا، رضوی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود مهم‌ترین شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی را به ترتیب شامل: ۱- شایستگی‌های انتخاب شغل ۲- شایستگی‌های دست‌یابی به شغل ۳- شایستگی‌های حفظ شغل ٤- شایستگی‌های تحصیلی ٥- شایستگی‌های توسعه فردی ٦- شایستگی‌های اخلاقی و ۷- شایستگی‌های رفتاری شناسایی و معرفی نمودند (۱۲). همچنین، لابروویچ و همکاران (۲۰۲۱)، عنوان می‌کنند که مفهوم شایستگی‌ها ناهمگن است و شامل دانش، توانایی‌ها، مهارت‌ها، تجربیات و رفتارها می‌شود که برای فرد مهم

1. General Skils

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

است که بتواند در سطح مورد انتظار انجام دهد. از طرفی، کارفرمایان به دلیل نبود شایستگی‌های حرفه‌ای در بین دانش‌آموختگان دانشگاهی، در استخدام آن‌ها با مشکل مواجه می شوند. اینجاست که آموزش مبتنی بر شایستگی[1] اهمیت پیدا می‌کند، زیرا بر درک شایستگی‌هایی که دانشجویان و دانش‌آموختگان برای انجام موفقیت‌آمیز شغل خود نیاز دارند و همچنین استفاده عملی از دانش و مهارت‌ها و نقش‌هایی که جوانان انجام می‌دهند، متمرکز است (۳۵). در این میان، چالش های موجود در راستای مهارت‌افزایی و اشتغال دانش‌آموختگان را می‌توان ناشی از ناهم‌خوانی برنامه‌های درسی با نیازهای واقعی بازار کار و عدم وجود مهارت‌های عمومی و شغلی برشمرد (۱۴). بنابراین، آنچه در آموزش عالی باید مورد توجه قرار بگیرد، موضوع مهارت‌افزایی و افزایش توان اشتغال‌پذیری دانشجویان و دانش‌آموختگان است (۲۲). از این‌رو، بازنگری در سیستم آموزش (مانند تنظیم و بازبینی در سرفصل‌های دروس دوره‌های آموزشی رشته علوم ورزشی براساس زمینه‌های شغلی مرتبط و ایجاد هماهنگی و هم‌سویی بین سرفصل دروس با شرایط احراز مشاغل موردنظر) ، هدایت و اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی و تحلیل محیط اشتغال در ورزش کشور ضرورت دارد (۱۴). از سوی دیگر، مقوله «نیازسنجی» نیز به‌عنوان سومین مقوله از عوامل موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران شناسایی شد که به مواردی از قبیل شناسایی مناسب بسترهای اشتغال در صنعت ورزش، برنامه درسی براساس نیازهای جامعه و صنعت ورزش، رویکرد تحلیلی به نیازهای صنعت ورزش، نیازهای واقعی دانشجو، جامعه و صنعت ورزش، شناسایی شکاف دانشی و مهارتی دانش‌آموختگان علوم ورزشی در صنعت ورزش، ترسیم وضعیت کلی اشتغال و بیکاری دانش‌آموختگان علوم ورزشی و توسعه حکمرانی خوب در صنعت ورزش اشاره دارد، که لازم است در تمام ارکان آموزش عالی مورد توجه قرار گیرد. در همین رابطه، باید بیان نمود که، توسعه صنعتی در کشور نیازمند نیازسنجی مناسب است چرا که ارتباط دانشگاه و صنعت، فرآیندی است که در طول زمان شکل گرفته و برگرفته از نیازها و ضرورت‌های محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی است (۳۲). از سوی دیگر، محسنی و باقری (۱۳۹۹)، در پژوهش خود عدم نیازسنجی از صنعت مرتبط با هر رشته را به‌عنوان یکی از موانع اصلی و ارزیابی بازار و نیازسنجی مستمر از جامعه و صنعت را به‌عنوان یکی از راه‌کارهای ارتقای توان اشتغال‌پذیری دانشجویان و دانش‌آموختگان نشان دادند (۲۲). مقوله «توسعه صنعت ورزش» نیز به‌عنوان چهارمین مقوله از عوامل موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران مطرح گردید. در همین راستا، براساس پایگاه خبری پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی[2] (۱۴۰۱) از سال ۲۰۱۷ بیش از ۷/۳ میلیارد دلار آمریکا در ۲۶۷ دور تأمین مالی در شرکت‌های حوزه فناوری در صنعت ورزش سرمایه گذاری شده است. همچنین در سال ۲۰۲۱، کل پیش بینی صورت گرفته در ۷۰ دور تأمین مالی به ۴/۴۷ میلیارد دلار آمریکا رسید. از طرفی، بیش از ۶/۱ میلیارد دلار آمریکا از سال ۲۰۱۷ در پنج زیربخش فناوری‌های ورزشی سرمایه‌گذاری شده است، که تقریباً دو سوم آن در

1. Competency Based Education
2. https://sticssrc.com/fa/news/964

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

بخش تجارت بوده است؛ که این پنج زیربخش کلیدی سرمایه‌گذاری فناوری‌های ورزشی شامل تجارت (٦٦٪)، داده‌ها و تجزیه و تحلیل اطلاعات (۹/۹٪)، تعامل با هواداران (۰/۸٪)، در محل برگزاری (۹٪)، و رسانه‌ها (۱٤/۳٪) می شود. از سوی دیگر، براساس گزارش اکوسیستم فناوری‌های ورزشی اروپا در سال ۲۰۲۲-۲۰۲۱، که توسط پایگاه خبری پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی[1] (۱٤۰۱)، ارایه گردید، سال ۲۰۲۱ میلادی را باید سال شکستن رکورد برای اکوسیستم فناوری‌های ورزشی اروپا دانست، زیرا سرمایه گذاری‌ها در سال ۲۰۲۱ از مجموع چهار سال قبل پیشی گرفته و بالغ بر ۱/۸ میلیارد یورو برآورد گردید، که بیانگر این موضوع مهم است که صنعت ورزش در حال تبدیل شدن به یکی از مهم‌ترین محرک‌های مهم سرمایه‌گذاری در بین همه صنایع می باشد. در همین رابطه، در ایران صنعت ورزش شامل تمام افراد، مشاغل و کسب‌وکارهایی می‌شود که یا به‌طور مستقیم به خلق فعالیت‌های ورزشی منجر می‌شوند یا از خلق فعالیت‌های ورزشی پشتیبانی می‌کنند. در این راستا، خسرومنش و همکاران (۱۳۹۸)، از مقوله «خلق فعالیت‌های ورزشی» به‌عنوان بخش اصلی صنعت ورزش ایران نام بردند که در این زمینه نهادهای دولتی، عمومی، خصوصی و نظامی مانند «نهادهای حاکمیتی؛ مشاوران؛ مراکز آموزشی؛ حمایت‌کنندگان درآمدزا؛ فرهنگ‌سازان؛ اماکن و تأسیسات ورزشی؛ کالاها و تجهیزات ورزشی؛ و رسانه‌ها» به‌عنوان بخش پشتیبان نقش مؤثری در خلق انواع فعالیت‌های ورزشی داشته و به تناسب در توسعه صنعت ورزش ایران تاثیرگذارند (۳٦). از سوی دیگر، نتایج پژوهش رضایی و صالحی‌پور (۱۳۹۷)، نشان داد که عوامل « سیاست‌زدگی» و «ورود افراد بازنشسته نظامی و دولتی به صنعت ورزش»، از مهم‌ترین موانع توسعه صنعت ورزش ایران می‌باشد (۳۷). پنجمین مقوله به نام «عوامل انگیزشی و حمایتی» معرفی گردید؛ که تمرکز اصلی این برنامه‌ها افزایش تعهد و انگیزه جست‌وجوی شغلی در میان دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی است. در همین راستا، نتایج مطالعات انجام شده در کشورهای کانادا، انگلستان، ایالات متحده و شمال اروپا حاکی از نتایج قابل قبول برنامه‌های انگیزشی و حمایتی در بازار کار دارد (۳۸). نتایج این بخش از پژوهش با مطالعات درویشان و همکاران (۱۳۹۸)، تجری و همکاران (۱۳۹۸)، جان آلیو و سی آیگبابوآ (۲۰۲۱)، گارسیاپرز و همکاران (۲۰۲۱)، با تأکید بر جایگاه برنامه درسی (آموزش) و مهارت‌های اشتغال ، با مطالعات خبیری و همکاران (۱۳۹۹)، قربانی و صفری (۱۳۹۹)، خسرومنش و همکاران (۱۳۹۸)، رضایی و صالحی (۱۳۹۷) و راتن (۲۰۱۹) با تأکید بر جایگاه صنعت ورزش، و با مطالعات خیاط و همکاران (۱۳۹۹)، قربانی و صفری (۱۳۹۹) با تاکید بر عوامل انگیزشی و حمایتی، به‌منظور بهبود اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی همخوان می‌باشد (۲۸،۲۹،۳۰،۳۲،۳٦،۳۷،۳۹،٤۰،٤۱،٤۲). از سوی دیگر، نتایج پژوهش در محور موانع موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران، نشان دهنده مولفه‌های متعددی است، که اولین آن‌ها مؤلفه «ساختاری و نهادی» می‌باشد، که در حوزه اشتغال پایدار دانش‌آموختگان دانشگاهی به‌منظور ایجاد حمایت‌های همه‌جانبه ضروری به‌نظر می‌رسد. در همین رابطه، راتاناپیپات و همکاران (۲۰۲۱)، در پژوهش

1. https://sticssrc.com/fa/news/1078

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

خود، عوامل نهادی و ساختاری را به‌عنوان یکی از عوامل اصلی و تاثیرگذار در تدوین استراتژی مقابله با بحران بیکاری معرفی نمودند (۴۳). بر این اساس، با توجه به اینکه یکی از دغدغه‌های اصلی دانش‌آموختگان آموزش عالی در جامعه موضوع اشتغال آنان است، شرایط حاضر را می‌توان حساس‌ترین مقطع زمانی به لحاظ سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و توجه به امر اشتغال کشور دانست (۲۰). در همین راستا، محسنی و باقری (۱۳۹۹) در پژوهش خود، مقوله‌های سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی را به‌عنوان یکی از راه‌کارهای اصلی ارتقای توان اشتغال‌پذیری دانشجویان و دانش‌آموختگان معرفی کردند (۲۲). از طرفی، تحقق حداکثری ایجاد و توسعه اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران در گروی هماهنگی سیاست‌های آموزش عالی با سیاست‌های اقتصادی، اشتغال، علم و فن‌آوری و همچنین سیاست‌های صنعتی و تجاری است. لذا در راستای تحقق آن، تدوین برنامه جامع اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان علوم ورزشی ضروری است تا از حرکت‌های جزیره‌ای و پراکنده و فاقد خاصیت هم‌افزایی در ایجاد اشتغال پایدار در صنعت ورزش اجتناب نمود. از این‌رو، در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری دولت می‌بایست بحث اشتغال پایدار به‌عنوان محوری‌ترین مسئله کشور مورد توجه قرار گیرد. از سوی دیگر، در این حوزه نباید مؤلفه «اقتصادی و مالی» را به‌عنوان دومین مقوله در محور موانع موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران نادیده گرفت، چرا که مصاحبه‌ها نشان دادند که شرایط اقتصادی و مالی جامعه و کشور در ایجاد اشتغال پایدار، مهم و تاثیرگذارند. در همین راستا، گوس (۲۰۱۹)، پس از بررسی رشد اقتصادی و اشتغال در کشورهای شرق آسیا از عدم اشتغال‌زایی مناسب و قابل توجه به‌دلیل رشد اقتصادی پایین و نبود منابع مالی کافی در این کشورها خبر داد (٤٤). همچنین، در بررسی فضای کسب‌وکار ایران مواردی همچون تحریم‌ها، وضع تعرفه‌های سنگین دوجانبه با بعضی کشورها یا کالاها، مشکلات بانکی و نقل و انتقال پول و همچنین تعلل در پیوستن کشورمان به سازمان تجارت جهانی[1]، از جمله عوامل مؤثر در نامناسب بودن فضای کسب‌وکار از بُعد خارجی و مهم‌ترین عامل داخلی در نبود رونق کسب‌وکار و رکود فراگیر در اقتصاد کشور است (٤٥). در همین رابطه، در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۹ که توسط مجمع جهانی اقتصاد[2] منتشر شده است، رتبه ایران در رکن "ثبات اقتصاد کلان" در بین ۱٤۱ کشور، رتبه ۱۳٤ تعیین گردید که بدترین وضعیت را نشان می‌دهد. سومین مؤلفه از موانع موثر مطرح شده در زمینه ایجاد اشتغال پایدار دانش آموختگان علوم ورزشی ایران، مقوله «قانونی و حقوقی» می‌باشد که در تحقیق عظیمی دلارستاقی و همکاران (۱۳۹۷)، نیز بر این موضوع تاکید شده است (٤٦). چرا که این محققان در تحقیقات خود نیز عنوان داشتند که عوامل قانونی و حقوقی از بسترهای لازم برای اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی می‌باشد. بنابراین، باید در نظر داشت که سیاست‌های حاکم بر تدوین و اجرای قوانین و مقررات از مؤلفه‌های اصلی شکل دهنده محیط نهادی کسب‌وکار در هر کشوری به شمار می‌رود و این در حالی است که ظرفیت‌سازی برای توسعه اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان علوم ورزشی مستلزم

1. World Trade Organization
2. World Economic Forum

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

ایجاد زمینه‌های قانونی و حقوقی مناسب جهت گسترش فعالیت‌های تولیدی و خدماتی در حوزه صنعت ورزش می‌باشد، زیرا مسائل قانونی و حقوقی می‌تواند مانند شمشیری دو لبه عمل نماید، به این معنی که اگر به‌طور صحیح به‌کار گرفته شوند، بسترها و شرایط فعالیت و رقابت در عرصه اقتصادی را مهیا و یا تسهیل می‌نماید و اگر به شیوه‌ای نادرست مورد استفاده قرار گیرد، می‌تواند به عنوان مانعی برای کارآفرینان و متقاضیان راه‌اندازی کسب‌وکارهای ورزشی تلقی شود (۱۳). لذا، در این زمینه باید عنوان نمود که اگر به‌دنبال ایجاد تغییرات مثبت در حوزه اشتغال پایدار در صنعت ورزش باشیم، نیاز است تا سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران حوزه‌های ورزش و اشتغال کشور به این مقوله مهم یعنی رفع موانع قانونی و حقوقی توجه نمایند، تا بتوانند بسترهای اشتغال را برای فراگیران محیا کنند. متاسفانه چالش‌های اشتغال و ایجاد یک شغل در جامعه به‌ویژه برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی بسیار جدی به‌نظر می‌رسد. به‌طور مثال، تاسیس و راه‌اندازی یک کسب‌وکار ورزشی مانند یک باشگاه خصوصی ورزشی، نیازمند پشت سر گذاشتن بوروکراسی شدید اداری بوده و فرد متقاضی را با چالش‌های فراوانی روبه‌رو می‌کند؛ از سوی دیگر، از دلایلی که بخش خصوصی کمتر به سرمایه‌گذاری در ورزش روی می‌آورد، دارا بودن قوانین و مقررات زیاد و به اصطلاح قوانین دست و پاگیر است (۴۷). از سوی دیگر، مقوله «فن‌آوری و تکنولوژیکی» نیز به‌عنوان چهارمین مقوله در محور موانع موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تغییر و تحولات سریع علم و فن‌آوری در جهان از یک طرف و تبدیل ورزش به یک صنعت از طرف دیگر، دست‌اندرکاران ورزش را با چالش‌های جدیدی روبه‌رو ساخته است که گذر از آن‌ها نیازمند به‌کارگیری رویکردها و روش‌های خلاقانه است (۱۳). در همین رابطه، باید عنوان کرد که مهمترین تفاوت دنیای امروز با دیروز، سرعت تحولات فناورانه است که با تغییر در قلمرو بکارگیری و تجاری‌سازی فن‌آوری همراه است (۴۸). علاوه‌بر این، پایداری اشتغال در جامعه مستلزم حرکت روی ریل فن‌آوری و فراگیری سواد مهارتی است (۴۹). از این‌رو، توجه ویژه به فن‌آوری نوین در حوزه ورزش و حرکت به‌سوی تولید محصولات و کالاهای ورزشی باید از راهبردهای مؤسسات علمی و سازمان‌های ورزشی کشور باشد (۴۸). در همین رابطه، براساس نتایج نظرسنجی آنلاین حوزه فناوری‌های پیشرفته ورزشی که توسط پایگاه خبری پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی[1] (۱۴۰۱) منتشر گردید، مهم‌ترین عوامل موثر بر توسعه استراتژی دیجیتال (فناوری) موفق سازمان‌های ورزشی را شامل مهارت‌های داخلی بخش دیجیتال اختصاصی، تعامل با طرفداران، همکاری بین سهامداران متعدد، جذب و پذیرش کارمند، کار با شرکای خارجی، کار با شرکت‌های فناوری متمرکز بر ورزش، تعامل با استارت‌آپ‌های نوآور، همکاری با شرکت‌های بزرگ فناوری و به اشتراک‌گذاری تجربیات با سایر سازمان‌ها و از سوی دیگر، بزرگ‌ترین مانع برای اتخاذ فناوری‌های جدید در سازمان‌های ورزشی را، فقدان بودجه و پشتیبانی مدیریتی معرفی نمودند. در همین راستا، نتایج پژوهش روی و همکاران (۲۰۱۸)، نشان داد که، «نوآوری و فن‌آوری» ماهیتاً دوستدار نیروی کار بوده و موجب خلق بیشتر

1. https://sticssrc.com/fa/news/1186

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

فرصت‌های شغل شده‌اند (۵۰). از سوی دیگر، جانگ و همکاران (۲۰۱۷)، در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که نوآوری موجب افزایش رشد اقتصادی و فرصت‌های شغلی بیشتر می‌شود (۵۱). همچنین، حمیدپور و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهش خود پیشنهاد کردند که از طریق آشناسازی و هدایت فارغ‌التحصیلان تربیت بدنی و مربیان ورزشی به مراکز رشد و پارک‌های علم و فن‌آوری و جلب حمایت دولت، موجبات توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان ورزشی فراهم گردد، تا از این رهگذر با توسعه صنعت ورزش رشد اقتصادی کشور نیز ارتقاء یابد (۵۲). پنجمین مقوله در محور موانع موثر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران، مؤلفه «فرهنگی و اجتماعی» شناسایی شد. در همین رابطه، ورزش، جدا از مسائل فنی و ورزشی، مقوله‌ای فرهنگی و اجتماعی است که رشد و ترقی آن در هر کشوری بیانگر رفتارهای اجتماعی، فرهنگی و سیاسی تمام طیف‌های جامعه در قبال رویکرد افراد به ورزش است. از طرفی، درخصوص مقوله «فرهنگی و اجتماعی» باید بیان کرد که موانع فرهنگی و اجتماعی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم میزان اشتغال را تحت تاثیر قرار می‌دهند که شناخت این موانع و چگونگی تاثیر آن‌ها در میزان اشتغال، تاثیر زیادی در برنامه‌ریزی جهت اشتغال دارد. به‌عبارت دیگر، این موانع مربوط به شرایط جامعه و فرهنگ حاکم بر آن است، که صرفاً با کوشش فردی قابل رفع نیست و به اصلاحات و تحولات تدریجی ارزش آفرین در محیط جامعه نیازمند است (۵۳)؛ از میان این موانع می‌توان به مفاهیمی همچون؛ نقش کم‌رنگ رسانه‌ها در آگاهی‌رسانی و تبلیغات اشتغال در صنعت ورزش، عدم استفاده کافی از فضای مطلوب جامعه جهت رشد و توسعه خدمات ورزشی، فقدان نگرش مثبت جامعه به ارائه خدمات نوین ورزشی، عدم آگاهی جامعه از فواید صنعت ورزش در اشتغال‌زایی، و فقدان منزلت اجتماعی شغل‌های ورزشی به‌عنوان ارزش در جامعه اشاره کرد. این یافته‌ها حاکی از آن است که به‌منظور سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در امر اشتغال‌زایی پایدار در حوزه ورزش باید به موانع فرهنگی و اجتماعی توجه شود. نتایج این بخش از پژوهش با مطالعات تجری و همکاران (۱۳۹۸)، قربانی و صفری (۱۳۹۹)، موری هانتر (۲۰۱۹) و راتاناپیپات و همکاران (۲۰۲۱)، با تاکید بر مقوله ساختاری و نهادی، با مطالعات پژوهش تقیان دینانی (۱۳۹۷)، تجری و همکاران (۱۳۹۸)، خسرومنش و همکاران (۱۳۹۸)، قربانی (۱۳۹۹)، راتن (۲۰۱۹) و گوس (۲۰۱۹) با تاکید بر عوامل اقتصادی و مالی، با مطالعات مرکز پژوهش های مجلس (۱۳۹۳)، حمیدپور و همکاران (۱۴۰۰)، روی و همکاران (۲۰۱۸)، و گارسیا پرز و همکاران (۲۰۲۱)، با تاکید بر جایگاه حوزه فن‌آوری و تکنولوژی، همچنین با مطالعات تقیان دینانی (۱۳۹۷)، قربانی (۱۳۹۹)، با تاکید بر جایگاه عوامل فرهنگی و اجتماعی، به‌منظور بهبود اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی همسو می‌باشد (۲،۸،۳۰،۳۲،۳۶،۴۰،۴۱،۴۳،۴۴،۴۹،۵۰،۵۲،۵۴).

در جمع‌بندی کلی پژوهش حاضر، می‌توان بیان کرد که امروزه توجه به مسئله اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی، دیگر تنها یک مقوله فرعی برای دانشگاه و آموزش عالی نیست بلکه به یک مسئله اساسی برای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان حوزه ورزش و اشتغال کشور تبدیل شده، به‌همین منظور سعی شده است تا با رویکرد متفاوتی به این موضوع نگریسته شود. لذا، با توجه به آنچه بیان شد باید افزود

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

که امروزه، مسئله تنها پیدا کردن یک شغل مناسب نیست، بلکه مهم‌ترین مسئله، حفظ آن شغل است. در واقع، در جامعه‌ی دانش اگر فرد، یادگیرنده نباشد شغلی که امسال پیدا کرده است را ممکن است در سال آینده از دست بدهد. این موضوع قابل ذکر است که، متاسفانه به‌دلیل عدم وجود بازخوردهای مناسب از نیازهای فعالیت‌ها و شغل‌ها به محتوای رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های آموزشی در دانشگاه، این هماهنگی به‌طور خودکار حاصل نمی شود که موجب عدم تطبیق بین مهارت‌های دانش‌آموختگان علوم ورزشی با مهارت‌های مورد نیاز جامعه، بازار کار و صنعت ورزش و در نتیجه افزایش بیکاری در بین این قشر تحصیلکرده خواهد شد. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که با توجه به افزایش تعداد دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران، توجه بیشتری به کیفیت مهارت‌های اشتغال‌پذیری دانشجویان این رشته از جمله تقویت مهارت های نرم و سخت مانند مهارت های فردی و بین‌فردی، مهارت های عمومی و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای که به تفصیل به آن‌ها اشاره و پرداخته گردید، شود. از طرفی، هماهنگی بین سیاست‌های آموزش عالی و سایر حوزه‌ها از جمله اشتغال، علم و فن‌آوری و اقتصاد از اهمیت زیادی برخوردار بوده که هدف مذکور در گروی اصلاح سیاست‌های اشتغال، توسعه صنعت ورزش، هدفمند نمودن سیاست‌های مالی و تجاری حوزه ورزش به سمت توسعه فعالیت‌های تخصص‌بر و تشویق کارفرمایان به استفاده بیشتر از دانش‌آموختگان علوم ورزشی است. همچنین، پیشنهاد می شود که با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های دقیق و مناسب و بهره‌گیری از تجربه‌های موفق دیگر کشورها در بخش اشتغال در صنعت ورزش و تقویت مدیریت همکاری‌های بین‌المللی در این حوزه، همچنین ارایه برنامه جامع و عملیاتی اشتغال در صنعت ورزش و ارائه خط‌مشی کارآفرینی در سند چشم‌انداز ورزش، توسعه تقاضای اقتصادی و بازار کار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی، بهبود شرایط راه‌اندازی کسب‌وکار و کارآفرینی در اقتصاد ورزش، حمایت تسهیلاتی از اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی، همچنین ارتقای بهره‌وری و فن‌آوری دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی از طریق جذب در صنعت ورزش و همچنین لزوم بهره‌گیری از نقش مهم رسانه‌ها در آگاهی‌رسانی از فواید ورزش و قدرت اشتغال‌زایی و کارآفرینی صنعت ورزش برای جوانان به‌ویژه دانش‌آموختگان علوم ورزشی، ضروری است.

پیشنهادهای برخاسته از تحقیق

در نهایت، پیشنهادهای کاربردی ذیل باتوجه‌به نتایج حاصل از پژوهش به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان حوزه ورزش و اشتغال کشور ارائه می‌شود:

۱. توسعه، ساماندهی و پایش مستمر دوره‌های مهارت‌افزایی (فردی و شغلی) دانشجویان علوم ورزشی متناسب با نیاز بازار کار از طریق همکاری با دستگاه‌های اجرایی مانند سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای

۲. اختصاص مشوق‌های انگیزشی و حمایتی مناسب برای طرح‌های برگزیده کاربردی دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی علوم ورزشی در راستای حل چالش‌های ایجاد و توسعه اشتغال پایدار در حوزه ورزش

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

۳. ایجاد نظام صلاحیت حرفه‌ای در حوزه ورزش کشور و جلوگیری از ورود افراد غیرمتخصص به بخش‌های مدیریتی
٤. تشکیل شورای راهبری و پایش طرح تحول اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی در صنعت ورزش در وزارت ورزش و جوانان با همکاری مراکز علمی ورزشی
۵. برگزاری کارگاه‌ها، همایش‌ها و توسعه دوره‌های آموزشی متناسب با فن آوری و ارتباط با سرمایه‌گذار در صنعت ورزش برای دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی
٦. توسعه دوره‌های کارآفرینی و استارت‌آپ‌های ورزشی در دانشکده‌های علوم ورزشی دانشگاه‌های کشور
۷. تدوین طرح مهارت‌آموزی و کارورزی دانشجویان علوم ورزشی در محیط کار واقعی بر اساس استانداردهای بین‌المللی
۸. تأسیس موسسه‌ای مالی و اعتباری مانند بانک ورزش جهت حمایت مالی و اعتباری از طرح‌های اشتغال‌زایی پایدار در صنعت ورزش
۹. راه‌اندازی پارک‌های علم و فناوری و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت ورزش در مراکز استان‌ها

محدودیت‌های تحقیق و پیشنهادهای پژوهشی

۱. به دلیل شرایط پیش‌آمده در سراسر کشور در بازه زمانی انجام تحقیق (۱٤۰۰- ۱۳۹۹) در خصوص شیوع بیماری کرونا و تعطیلی شبه کامل آموزش حضوری در مؤسسات و مراکز آموزش عالی و عدم دسترسی حضوری برخی صاحب‌نظران حوزه مورد مطالعه، نیمی از مصاحبه‌های تحقیق حاضر به صورت ارتباط تصویری و تلفنی و با محدودیت زمانی افراد متخصص صورت گرفت که این خود باعث ایجاد محدودیت برای پرداختن عمیق‌تر به موضوع مورد مطالعه و موضوعات مرتبط با تحقیق شد.
۲. به دلیل تعداد بسیار محدود افراد متخصص و صاحب‌نظر در حوزه اشتغال و کارآفرینی در صنعت ورزش و ناشناخته بودن برخی از این افراد، امکان بهره‌مندی از نظرات افراد صاحب‌نظر حوزه موردمطالعه به‌صورت ویژه و عمیق‌تر در کشور میسر نبود؛ لذا، پیشنهاد می‌شود جهت جمع‌آوری نظرات و دیدگاه‌های دقیق‌تر و منسجم‌تر، با انجام تحقیق، جست‌وجو و شناسایی دقیق‌تر، با تعداد افراد متخصص و صاحب‌نظر بیش‌تری دررابطه‌با موضوع پژوهش مصاحبه حضوری انجام شود.
۳. فرایند انجام مصاحبه بر اساس میل و درخواست مصاحبه شوندگان، از فردی به فرد دیگر متفاوت بود. نحوۀ پاسخ‌دهی به سؤالات مصاحبه از دیدگاه صاحب‌نظران، بر اساس سؤالات از قبل تعیین شده نبود؛ به عبارتی دیگر، در هنگام مطرح‌شدن سؤالات پژوهش، پاسخ دریافتی از سوی برخی از افراد (به‌ویژه مدیران ارشد حوزه اشتغال کشور) در راستای عاملی غیر از اشتغال پایدار در صنعت ورزش بود.
٤. در این پژوهش مصاحبه‌هایی صرفاً با اعضای هیئت‌علمی رشته علوم ورزشی، مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش و مدیران ارشد اجرایی حوزه اشتغال کشور انجام گرفت؛ لذا به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

به‌منظور افزایش قابلیت تعمیم‌پذیری علاوه بر ا ستفاده از دیدگاه صاحب‌نظران فوق، به انجام م صاحبه با سایر افراد مرتبط با این حوزه مانند مدیران ارشد اجرایی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همچنین کارآفرینان برتر در صنعت ورزش نیز پرداخته شود.

۵. ازآنجایی‌که روش تحقیق مورداستفاده در این پژوهش، کیفی است؛ ممکن است نتایج حاصل از پایایی لازم برخوردار نباشند و پژوهشگری دیگر نتایج مشابه به دست نیاورد. باتوجه‌به اینکه در این پژوهش صرفاً از روش کیفی نظریه داده‌بنیاد ا ستفاده شده ا ست، لیکن به‌منظور د ستیابی به درک و فهم بیش‌تر از مو ضوع پژوهش، پیشنهاد می شود در مطالعات دیگر، به برر سی مو ضوع پژوهش به روش تحقیق آمیخته (کیفی - کمی) و بهره‌بردن از نظرات دانش‌آموختگان علوم ورزشی از طریق توزیع پرسش‌نامه محقق ساخته برگرفته شده از دیدگاه صاحب‌نظران مربوطه نیز پرداخته شود.

Refrences

1. Mozayeni, A. H. [Pathology of the country's university graduates' attraction to the labor market (with emphasis on the role of science and technology parks)]. Iranian Higher Education Scientific Research Quarterly.(2017). 9(2):19-50. (In Persian) http://dorl.net/dor/20.1001.1.20088000.1396.9.2.2.0
2. Ghorbani, M.H,Esmaili, M.R, Zareian,H. Plans and solutions for economic development in sports in South Khorasan province. Quarterly Journal of the Strategic Studies Center of the Ministry of Sports and Youth, 1401; 21 (55): 341-362. (In Persian) https://doi.org/10.22034/ssys.2022.498
3. Jahangiri, S.h. Baradaran, M. Khosravi Pour, B. Ghanian, M. [Analysis of the role of higher education in the employment of graduates (with emphasis on entrepreneurship)]. NOE-Conference. Proceedings Archive.(2012). (In Persian) http://research.asnrukh.ac.ir/webdocument/load.action?webdocument_code=3000&masterCode=93000270#h4
4. Faizpour MA. Muhaddith S. Sustainable employment in the Iranian labor market. NPSE-Conference. Proceedings Archive;2018. (In Persian) https://civilica.com/doc/766643
5. Faal Nazari, S.A.R. [Identification and ranking of factors affecting sustainable employment in small and medium cooperative companies of Tehran province]. master's thesis, Faculty of Management and Accounting, Semnan University. (2011).(In Persian) https://www.virascience.com/thesis/579670/
6. Nasirzadeh, A. M. Farahani, A. Watan Dost, M. [Analysis and investigation of effective factors in entrepreneurship of physical education graduates of the country]. Sports Management Studies. (2018). (47):131-152. (In Persian) https://doi.org/10.22089/smrj.2018.1099
7. Tsitskari, E., Goudas, M., Tsalouchou, E., Michalopoulou, M. Employers' expectations of the employability skills needed in the sport and recreation environment. Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education. 20 (2017): 1–9. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2016.11.002
8. Gina Gaio, S. Career boundaries and employability perceptions: an exploratory study with graduates, Studies in Higher Education. (2019). https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1620720

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

9. Research Center. [An Analysis of the Employment Challenges of University Graduates]. Islamic Consultative Assembly. 2014; 1-16. (In Persian) https://rc.majlis.ir/fa/news/show/923737
10. Ministry of Science, Research and Technology of the Islamic Republic of Iran. Performance report in the field of community and industry relations. 2019:1- 407. (In Persian) https://arto.modares.ac.ir/files/site1/file.pdf
11. Esmailzadeh, R. Marzi, P. degree of education and employment in Iran. Conference on national production and sustainable employment, challenges and solutions. (2018). Ayatollah Borujerdi University, Borujerd, Lorestan.(In Persian) https://civilica.com/doc/766669
12. Aliabadi, E. Sajjadi, S. M. Predicting the Employment and Unemployment Status of University Graduates in 2025. IC2016-Conference. Mazandaran. Iran. (In Persian) https://civilica.com/doc/598130
13. Razavi, S.M.H., Boroumand, M.R. Azimi Delarestaghi A. [Studying the Hope Status for Employment of Students and Graduates in Physical Education and Sport Sciences(In Persian)]. Journal of Sport Management Studies.2020; 12 (61):171-90. (In Persian) https://doi.org/10.22089/smrj.2019.7470.2584
14. Roshni, F. Amirhosseini, S. E. Hamidi, M. Identifying the employability capabilities of physical education graduates using the Foundation's data approach. Bi-Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies. (2020). 11(22): 291-334. (In Persian) https://dorl.net/dor/20.1001.1.25382241.1399.11.22.12.3
15. Razavi, S.M.H. Broumand, M. R. Fazli Darzi, A. Azimi Dalarstaghi, A. The employment system of physical education and sports science graduates with a privatization approach. (2021). Research project report, Research Institute of Physical Education and Sports Sciences. (In persian) https://ssrc.ac.ir/fa/news/808.
16. Research Institute of Physical Education and Sports Sciences (2021) The first meeting of the joint working group on employment in sports. Tehran Iran. (In persian) https://ssrc.ac.ir/fa/news/713.
17. Research Institute of Physical Education and Sports Sciences (2021). Specialized meeting of employment in sports. (In Persian) https://ssrc.ac.ir/fa/news/671.
18. News base of the Ministry of Sports and Youth of the Islamic Republic of Iran (2022). (In Persian). https://news.msy.gov.ir/news/2408284.htm.
19. Kim, M. How Phil Knight made Nike a leader in the sport industry: Examining the success factors. Journal of Sport in Society. 2020; 6(2): 1-12. https://doi.org/10.1080/17430437.2020.1734329
20. Meier, M., Tan, K. H., Lim, M. K., & Chung, L. Unlocking innovation in the sport industry through additive manufacturing. Journal of Business Process Management Journal. 2018; 25(3): 75- 456. https://doi.org/10.1108/BPMJ-10-2017-0285.
21. Research Institute of Physical Education and Sports Sciences (2022). (In persian) https://sticssrc.com/fa/news/1141.
22. Program and Budget Organization. Series of specialized sessions: Fifth specialized session - The future of higher education: Challenges and solutions.2018. https://cdrf.ir/uploads/.pdf (In Persian)
23. Pan. Y. H, Cao. J. M, Jiang. H. G, & Tu. K. Q. How to enhance the employability of the graduates majored in economic. International Conference on Information Technology and Computer Application Engineering (ITCAE). .(2014). 497-497. https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.1201/b15936-118/enhance-employability-graduates-majored-economic-pan-cao-jiang-tu

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

24. Mohseni, H. S. Bagheri Qazvinizadeh, S. improving the employability of students; Obstacles and solutions. The first national conference on curriculum and employment, Ferdowsi University of Mashhad. (2019).pp. 1-9.(In persian) https://civilica.com/doc/1180182.
25. George R. Villanueva Jr., L.W. (2021). A Tracer Study on the Employability of Information Technology Graduates of Ilocos Sur Polytechnic State College, Tagudin Campus. https://web.archive.org/web/20210427123644/http://psychologyandeducation.net/pae/index.php/pae/article/download/3007/2685
26. Fajaryati, N., Budiyono, Akhyar, M., & Wiranto .The Employability Skills Needed To Face the Demands of Work in the Future: Systematic Literature Reviews. Open Engineering. (2020).10, 595 – 603. https://doi.org/10.1515/eng-2020-0072
27. Metcalfe, Denise J. A,. Fourie, Cornelius M,. Myburgh, Christoffel P.H.Graduate capabilities required of South African food science and technology students. Journal of Food Science Education.(2020).Pp:1-12. http://dx.doi.org/10.1111/1541-4329.12177
28. Lisá, E., Hennelová, K,. Newman, D.Comparison between employers' and students' expectations in respect of employability skills of university graduates. International Journal of Work-Integrated Learning. .(2019). 20(1), 71-82. https://www.ijwil.org/files/IJWIL_20_1_71_82.pdf
29. Gill, R. Building employability skills for higher education students: An Australian example. Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability. (2018). 9(1), 84–92. http://dx.doi.org/10.21153/jtlge2018vol9no1art739
30. Darvishan A. Taslimi MS. Hakimzadeh R. Designing A Model of Employability Skills for Higher Education Graduates. Journal of Higher Education Curriculum Studies. (2019).10(19): 7 -39. (In Persian) https://dorl.net/dor/20.1001.1.25382241.1398.10.19.2.0
31. Aliu, J., & Aigbavboa, C. Key generic skills for employability of built environment graduates. The international journal of construction management. (2021). 1-19. http://dx.doi.org/10.1080/15623599.2021.1894633
32. García-Pérez, L., García-Garnica, M., & Olmedo-Moreno, E. Skills for a Working Future: How to Bring about Professional Success from the Educational Setting. Education Sciences. (2021). 11, 27. http://dx.doi.org/10.3390/educsci11010027
33. Suarta, I.M., Suwintana, I.K., Sudhana, I.F., & Hariyanti, N.K. (2017). Employability Skills Required by the 21st Century Workplace: A Literature Review of Labor Market Demand. http://dx.doi.org/10.2991/ictvt-17.2017.58
34. Tajari M. Salehi imran E. Mehr ali zadeh Y. Alizadeh sani, M. [Designing a model for the reconstruction of the university system in educational sciences, with emphasis on the job creation approach. Journal of Job and Organizational Counseling. 2019; 41(11): 45-78. (In Persian) https://doi.org/10.29252/jcoc.11.4.45
35. Hennemann. s, Liefner, I. Employability of German Geography Graduates: The Mismatch between Knowledge Acquired and Competences Required. Journal of Geography in HigherEducation. (2010). 34(2): 215–230. http://dx.doi.org/10.1080/03098260903227400
36. Zun, L. Qiaoyan, Y. (2017). The Cultivation of Sports Talents with Innovation and Entrepreneurship in the Physical Education Major of Chinese Universities. Asian Pacific Conference on Energy, Environment and Sustainable Development.

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

http://dx.doi.org/10.12783/dteees/apees2017/7696
37. Labrović, J.A., Milinkovic, I., Petrović, N., & Kovacevic, I. (2021). Expected Competencies from University Graduates for Employment in Serbia. http://dx.doi.org/10.7595/management.fon.2021.0006
38. Khosro Manesh, R. Khabiri, M. Khanifar, H. Alidost Ghahfarokhi, E. Zarei Matin H. [Designing the Conceptual Model of Iran's Sports Industry]. Journal of Sport Management Studies.2019; 11 (57):17-38. (In Persian) https://doi.org/10.22089/smrj.2017.4384.1843
39. Rezaei, S.h. Salehipour, M. [Analysis of Effective Factors in Development of Iran Sport Industry using Grounded Theory Approach]. Human Resource Management in Sport. 2018; 6(1), 89-107. (In Persian) https://doi.org/10.22044/shm.2019.7342.1790
40. Behnia, M. Active labor market intervention policies. Journal of Labor Market Management. (2018);3(28): 5 - 40. (In Persian) magiran.com/p2055165
41. Khabiri, M., Ali Dost Ghafarakhi, E., Khosromanesh, R., Asdalahi, A., Talkhabi, A. (2020). Conceptual model design of Iran's sporting goods industry. Journal of Sport Management and Development 9(3): 184-197.(InPersian) https://doi.org/10.22089/smrj.2017.4384.1843
42. Ghorbani, M.H. Safari Jafarloo, H.R. [A Model for Development of Sport Careers in Iran]. Journal of New Trends in Sports Management. 2020;8(31):55-72(In Persian) http://ntsmj.issma.ir/article-1-1518-fa.html
43. Ratten,V. Understanding the emergence of sport entrepreneurship: policy considerations and agenda setting. Journal of Entrepreneurship and Public Policy.2019;8(1):1-4. http://dx.doi.org/10.1108/JEPP-03-2019-114
44. Khayat, B; Mohammadian, F; Majdi, N (2020). Presenting the development model of Iranian women's sports entrepreneurship. Journal of Sports Management Studies, (62):135-164. (In Persian) https://doi.org/10.22089/smrj.2020.7811.2724
45. Suppamas Rattanapipat, B.L. (2021). Entrepreneurship Education: New Strategies in Unemployment during the Economic Crisis of Thailand. https://doi.org/10.17762/PAE.V58I1.1422
46. Ghose AK. Economic Growth and Employment in South Asia. In: Chaturvedi S., Saha S. (eds) Manufacturing and Jobs in South Asia. South Asia Economic and Policy Studies. Springer, Singapore; 2019: 197- 211. http://dx.doi.org/10.1007/978-981-10-8381-5_8
47. Niazi P. Nazari R. Azimzadeh SM. [Presenting the model of sustainable development of Iranian sports entrepreneurship from the perspective of strategic thinking based on data theory. Journal of New Trends in Sports Management. 2020;8(29):.87-103. (In Persian) http://ntsmj.issma.ir/article-1-1270-fa.html
48. Azimi Dalarstaghi, A.; Razavi, S. M. H.; Broumand, M. R."Identification of contextual factors affecting the establishment of strategic entrepreneurship in sports businesses", Sports Management and Development,2018.4(16): 69-87. (In Persian) https://doi.org/10.22124/jsmd.2019.3253
49. Zare Abdansari, M.; Razavi, S. H.; Dosti, M.Challenges and opportunities of privatization of Esteghlal and Persepolis football clubs.2021.New Trends in Sports Management, 9(32): 51-68. (In Persian) http://ntsmj.issma.ir/article-1-1552-fa.html
50. Esmaili M. Designing a commercialization model for the products of the Institute of Physical Education and Sports Sciences. Institute of Physical Education. 2018. (In Persian) https://ssrc.ac.ir/file/download/page/1572772036-.pdf

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]

51. Taqian Dinani B. Factors affecting the launch and development of sports businesses in graduates of physical education and sports sciences [MSc]. Shahid Beheshti University. (In Persian) https://civilica.com/doc/979582
52. Roy V.V., Vértesy D. and M. Vivarelli .Technology and Employment: Mass Unemployment or Job Creation? Empirical Evidence from European patenting firms". Research Policy. (2018). 47(9):1762-1776. https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.06.008
53. Jung S., Lee J.D., Hwang W.S. and Y. Yeo (2017). "Growth Versus Equity:A CGE Analysis for Effects of factor-biased Technical Progress on Economic Growth and Employment". Economic Modelling, No. 60, pp. 424-438. http://dx.doi.org/10.1016/j.econmod.2016.10.014
54. Hamidpour, H., Ferdowsi, M.H., Nedri, A., Ismaili, M. Designing a qualitative model of factors affecting the development of knowledge-based sports companies. Journal of Sports Management Studies, (2021). (In Persian) doi: 10.22089/smrj.2021.10408.3388.
55. Farahani, A. Ghorbani Ghahfarokhi, L. Analysis of the effect of social factors on the employment of graduates of master's degrees in physical education of public and private universities. Research in educational sports. 2013. (3): 127-156. (In Persian) https://ensani.ir/file/download/article/20151008090224-10002-8.pdf
56. Murray Hunter. Malaysia faces youth unemployment crisis. ON LINE opinion Australias e-journal of social and political debate.2019. https://www.onlineopinnion.com.au/print.asp?article=20515.

[Downloaded from ndea10.khu.ac.ir on 2026-11-04]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1403.14.27.2.3]
[DOI: 10.61186/JRSM.14.27.19]